UvA-DARE (Digital Academic Repository)

De politieke overtuigingskracht van protest

Wouters, R.; Walgrave, S.

DOI

[10.5117/MEM2017.3.WOUT](https://doi.org/10.5117/MEM2017.3.WOUT)

Publication date

2017

Document Version

Final published version

Published in

Mens en Maatschappij

License

CC BY-NC-ND

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Wouters, R., & Walgrave, S. (2017). De politieke overtuigingskracht van protest. *Mens en Maatschappij*, 92(3), 333-335. <https://doi.org/10.5117/MEM2017.3.WOUT>

General rights

It is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), other than for strictly personal, individual use, unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Disclaimer/Complaints regulations

If you believe that digital publication of certain material infringes any of your rights or (privacy) interests, please let the Library know, stating your reasons. In case of a legitimate complaint, the Library will make the material inaccessible and/or remove it from the website. Please Ask the Library: <https://uba.uva.nl/en/contact>, or a letter to: Library of the University of Amsterdam, Secretariat, Singel 425, 1012 WP Amsterdam, The Netherlands. You will be contacted as soon as possible.

De politieke overtuigingskracht van protest

door Ruud Wouters en Stefaan Walgrave

Oorspronkelijk artikel: Wouters, R. & Walgrave, S. (2017). Demonstrating power: how protest persuades political representatives. *American Sociological Review*, 82 (2), 361-383

Wat maakt van protest een krachtig politiek signaal? Of, specifieker, wat is het in protest dat politici ervan overtuigt om zich achter demonstranten te scharen? In onderzoek naar de impact van sociale bewegingen wordt het winnen van politieke bondgenoten cruciaal geacht voor het succes van protest. Aangezien betogers geen directe toegang tot het parlementaire halfroond hebben, moeten ze politici overtuigen om daar in hun plaats actie te ondernemen. Maar hoe krijgen betogers politici zo ver?

In een recent verschenen publicatie rapporteren we de resultaten van een experimenteel onderzoek naar de persuasieve kracht van protest. Voor de eerste maal testten we daarin empirisch de theorie van Charles Tilly, die stelt dat

protest meer impact heeft naarmate het meer 'WUNC' is. WUNC staat voor *worthiness*, *unity*, *numbers* en *commitment*. Volgens Tilly gebruiken observanten van protest – en dus ook politici – deze karakteristieken om de kracht en mogelijke gevolgen van protest te taxeren. Betogingen die veel volk op de been weten te brengen (*numbers*) met eensgezinde deelnemers (*unity*) die zich waardig gedragen (*worthiness*) en die niet meteen van wijken weten (*commitment*), maken volgens Tilly een sterke indruk, zowel in de media-arena als op het brede publiek, en daardoor ook op politici. Dat deze karakteristieken er écht toe doen, blijkt volgens Tilly uit het feit dat ze vaak bediscussieerd worden, met dikwijls sterk verschillende meningen tussen organisator en doelwit van het protest. Denk maar aan discussies over hoeveel deelnemers een betoging nu juist wist te mobiliseren en of die deelnemers wel serieus genomen moeten worden of 'slechts' amokmakers zijn. Politici zijn gevoelig voor deze kenmerken van protest omdat ze hen informeren over *wie* de betogers zijn en *wat* ze juist in *welke mate* willen. Des te hoger protest scoort op de denkbeeldige WUNC-schaal, des te dichter het protest de volkswil benadert, en des te moeilijker het voor politici wordt om het protestsignaal te negeren.

Om deze theorie te testen, legden we zo goed als alle Vlaamse, Waalse en Federale parlementsleden van België (N= 245) gemanipuleerde televisienieuwsitems voor. Deze nieuwsitems berichtten over asielzoekersprotest. De eisen van de betogers bleven constant over de verschillende TV-items heen (een meer humaan asielbeleid), de karakteristieken van het protest (de WUNC-kenmerken) varieerden systematisch. Na blootstelling dienden de politici aan te geven in welke mate ze de betoging belangrijk vonden (*belang*), in hoeverre ze het eens waren met de betogers (*positie*), en of de betoging hen tot parlementair werk zou aanzetten (*actie*).

Uit onze resultaten blijkt dat hoe politici op protest reageren sterk afhankelijk is van hun meningen vooraleer ze met het protest worden geconfronteerd. Er is sprake van een groot "ontvanger-effect": wie de politici zijn en waar zij voor staan beïnvloedt sterk hoe het protest onthaald wordt, ongeacht de kenmerken van de betoging. Toch doen de betogingskenmerken er wel degelijk toe. Politici stellen hun opinie namelijk bij op basis van de WUNC-karakteristieken die betogers weten uit te dragen. Zo winnen betogingen die vreedzaam verlopen, sneller de sympathie van politici en zijn parlementsleden het vaker eens met waardige betogers dan met onwaardige betogers, hoewel deze net hetzelfde eisten. Wanneer een protest geen "one shot signal" is, maar het nieuwsitem duidelijk maakt dat er eerdere acties plaatsvonden en nieuw protest in de steigers staat, wint het protest aan belang in de ogen van politici. De crux van een krachtig protestsignaal schuilt echter in eensgezinde betogers en een massale opkomst. Numbers en unity

wakkeren niet enkel de interesse van politici aan (belang), ze creëren ook draagvlak (positie) én zetten aan tot parlementair werk (actie). Kortom, Tilly sloeg de spijker op de kop. WUNC doet er wel degelijk toe. Hoe betogers zich gedragen en wie ze zijn, maken verschil.

In tegenstelling tot onze verwachtingen suggereren onze bevindingen dat politici – ongeacht hun linkse of rechtse signatuur of het hebben van pro- of contra-asielzoekersattitudes – in gelijke mate beïnvloed worden door deze protestkenmerken. Het is dus niet zo dat linkse politici gevoeliger zijn voor protest of dat rechtse politici bepaalde kenmerken anders interpreteren. Wel is de ideologische verankering van politici erg verschillend en geeft protest politici slecht een beperkt duwtje in een bepaalde richting. Dit betekent niet dat de gevolgen van protest noodzakelijk minimaal zijn. Eerder dan een druppel op een gloeiende plaat, kan protest de druppel zijn die voorstanders in het parlement overtuigt om actie te ondernemen en tegenstanders het zwijgen oplegt. En dat afhankelijk van de WUNC-heid van het protest.

Toch is het maximaliseren van WUNC geen sinecure. Betogers die té toegewijd zijn, durven onwaardig gedrag te vertonen en een massale opkomst werkt de kans op dissidente stemmen in de hand. Bovendien zijn bewegingen afhankelijk van massamedia om het brede publiek te bereiken en hebben journalisten het laatste woord in hoe protest geportretteerd wordt. Organisatoren van protest staan dus voor een serieuze uitdaging willen ze succes oogsten. Vaak is dit werk van lange adem. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de Spaanse Indignados, die aanvankelijk vele kleine acties in de vorm van openbare burgervergaderingen op touw zetten (*many mini's*). Daar konden de activisten tot een gezamenlijk eisenpakket komen (*unity*) en een gemeenschappelijke identiteit ontwikkelen (*worthiness*). Deze *many mini's* (*commitment*) culmineerden vervolgens in een grote dag van massaal protest (15M) die de beweging in al haar WUNC-heid etaleerde en de Spaanse politiek op haar grondvesten deed schudden.

Op wetenschappelijk vlak is de studie die we uitvoerden uitzonderlijk gezien de experimentele methode, het individuele analyseniveau en de medewerking van (zo veel) échte politici; allemaal zeldzame elementen in onderzoek naar de impact van protest. Toch is onze studie slechts een begin en roept zij heel wat vragen op. Wat met protest over andere thema's? In andere en minder stabiele politieke contexten? En hoe zit het met burgers: reageren deze op een gelijkaardige manier als politici of spelen bij hen andere dynamieken? We hopen dan ook dat onze studie andere onderzoekers inspireert om met bovengenoemd design aan de slag te gaan, en op die manier onze resultaten te verfijnen, te veralgemenen of – een beetje protest kan geen kwaad – te verwerpen.